

SIMONA CRISTEA
Profesor universitar doctor
Universitatea din București
Facultatea de Drept

CLAUDIU MUNTEANU-JIPESCU
Avocat
Baroul București

TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI

Caiet de seminar

Simona CRISTEA

- **1995-1996** – Curs postuniversitar pentru formarea magistraților, specializarea Procuror, Institutul Național al Magistraturii, Ministerul Justiției
- **2003** – Diplomă de Doctor în drept al Universității Paris I Panthéon-Sorbonne, Franța, cu mențiunea „*Très honorable avec félicitations du jury*”, mențiune maximă în sistemul francez, acordată cu unanimitate de voturi, domeniu studiat: Drept comparat, drept public; titlul tezei: „*Problèmes juridiques de la fonction publique roumaine. Étude comparée avec la France*”, conducător științific: prof. univ. dr. Yves Jégouzo (fost Președinte/Rector al Universității Paris I)
- **2015 – prezent:** profesor universitar doctor, titular al disciplinelor: Teoria generală a dreptului și Doctrina juridice, Departamentul de Drept Public, Facultatea de Drept, Universitatea din București
- **2003 – prezent:** Magistrat-asistent, coordonator al Compartimentului de Relații Internaționale, Înalta Curte de Casație și Justiție. Activitate: coordonare programe internaționale de jurisprudență (JURICAF, Portalul comun de jurisprudență a CSJ din UE), redactarea de rapoarte naționale
- **2011 – prezent:** membru în grupul de lucru al Institutului European al Expertizei și al Expertului (I.E.E.E.), ce are ca obiect studiul expertizei judiciare în materie civilă, în cele 28 de state membre ale UE, pentru proiectele EGGLE și EUREXPERTISE, pentru redactarea unui ghid de bune practici pentru expertiza judiciară civilă în statele U.E.
- **2010 – prezent:** coordonator de zonă geografică pentru Europa de Est, membru în corpul de experți al asociației și membru al grupului de lucru asupra Diversității juridice în spațiul francofon, în cadrul Asociației Curților Supreme Francofone – AHJUCAF (3 calități internaționale în cadrul AHJUCAF)
- **2003 – prezent:** Directorul executiv al Centrului de Teoria generală a dreptului și de drepturi noi, centru asociat al Centrului GRIDAUH al Universității Paris I Panteon-Sorbona

Claudiu MUNTEANU-JIPESCU

- Claudiu Munteanu-Jipescu a absolvit Facultatea de Drept, Universitatea din București și Colegiul Franco-Român de Studii Europene în anul 1998. Și-a continuat studiile postuniversitare la Universitatea Paris I Sorbona în materia dreptului afacerilor, fiind membru al Asociației Bursierilor Români în Franța și al Asociației Eurocollege. A fost asistent universitar la Catedra de Drept Privat a Facultății de Drept, Universitatea din București, în materia dreptului comercial. Claudiu este avocat în Baroul București și formator la Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (INPPA) în materia dreptului civil. Este avocat asociat într-o firmă internațională de avocatură.

SIMONA CRISTEA
Profesor universitar doctor
Universitatea din București
Facultatea de Drept

CLAUDIU MUNTEANU-JIPESCU
Avocat
Baroul București

TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI

Caiet de seminar

Ediția a VII-a

Universul Juridic
București
-2017-

Editat de **Universul Juridic SRL**.

Editura **Universul Juridic** este acreditată CNATDCU (lista A2) și este considerată editură cu prestigiu recunoscut.

Copyright © 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2012, 2017, **Universul Juridic SRL**.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin **Universul Juridic SRL**.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al **Universul Juridic SRL**.

**! Niciun exemplar din prezentul tiraj nu va fi comercializat fără ștampila și semnătura
● Editurii sau, după caz, a Autorului/Autorilor, aplicate pe interiorul ultimei coperte.**

Respect pentru autorii noștri, respect pentru profesia aleasă!

Prezenta lucrare, în tot sau în parte, este purtătoare de drepturi de autor, aflate sub protecția Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Întrucât, în contemporaneitate, aceste drepturi sunt ignorate și încălcate într-o măsură alarmantă, în pofida sistemului valorilor și convențiilor sociale nescrise, a devenit necesară apărarea lor prin forța și sub sancțiunea legii.

UNIVERSUL JURIDIC SRL, titular al dreptului de autor asupra prezentei lucrări, precizează pentru cititorii săi:

- conform art. 140 din Legea nr. 8/1996, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă reproducerea, fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de lege, a operelor purtătoare de drepturi de autor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe;
- conform art. 14 din Legea nr. 8/1996, prin reproducere se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloc și sub orice formă, inclusiv realizarea oricărei înregistrări sonore sau audiovizuale a unei opere, precum și stocarea permanentă ori temporară a acestora cu mijloace electronice.

Editura își rezervă dreptul de a acționa, prin mijloace legale și prin implicarea autorităților competente, în vederea protejării drepturilor patrimoniale de autor al căror deținător este în baza contractelor de editare.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României CRISTEA, SIMONA

**Teoria generală a dreptului : caiet de seminar / Simona Cristea,
Claudiu Munteanu-Jipescu. - Ed. a 7-a. - București : Universul Juridic, 2017
Conține bibliografie
ISBN 978-606-39-0183-6**

I. Munteanu-Jipescu, Claudiu

34

Redacție:
tel.: 0732.320.666
e-mail: redactie@universuljuridic.ro

Distribuție:
tel.: 021.314.93.15
fax: 021.314.93.16
e-mail: distributie@universuljuridic.ro

editurauniversuljuridic.ro

Portal:
tel.: 0725.683.560
e-mail: portal@universuljuridic.ro
universuljuridic.ro

Librăria UJmag:
tel.: 0733.673.555; 021.312.22.21
e-mail: comenzi@ujmag.ro
ujmag.ro

Cuprins

Introducere	7
Bibliografie selectivă.....	9
Capitolul I. Ce este dreptul?	17
Capitolul II. Principiile dreptului.....	22
Capitolul III. Norma juridică	27
Capitolul IV. Interpretarea normelor juridice.....	36
Capitolul V. Izvoarele dreptului	42
Capitolul VI. Raportul juridic	50
Capitolul VII. Actul juridic.....	56
Capitolul VIII. Crearea și realizarea dreptului	63
Capitolul IX. Tipologia dreptului. Sistemul dreptului	70
Capitolul X. Instituții judiciare.....	75
Capitolul XI. Proba dreptului.....	81
Capitolul XII. Noțiuni de procedură judiciară.....	90
Capitolul XIII. Răspunderea juridică	94
ANEXE	101
Anexa 1.....	102
Anexa 2.....	106
Anexa 3.....	135
Anexa 4.....	285
Anexa 5.....	302

INTRODUCERE

Dat fiind faptul că disciplina Teoria generală a dreptului este prevăzută pe lângă curs și cu seminare, este firesc să existe un îndrumar pentru seminare, așa cum există Cursul universitar.

Însușirea problematicii Teoriei generale a dreptului presupune o îmbinare armonioasă a cursului cu seminarul. Cursul oferă primele cunoștințe despre materie, de aceea este important ca studenții să fie prezenți și să ia notițe cât mai fidele. Neparticiparea la cursuri determină ca materia să fie transmisă prin intermediul altuia, care se află și el tot la început și prin urmare, există riscul transmiterii unor erori.

Seminarele au rolul de a asimila cunoștințele primite la curs. Ele ajută la însușirea vocabularului juridic, la înțelegerea conceptelor, a principiilor de drept. De aceea, prezența la seminare este obligatorie. Dar, pentru a participa la seminare, este necesară o prealabilă pregătire a temei care se va discuta. Pregătirea începe cu citirea notițelor de curs, a manualului și a bibliografiei indicate.

Acest îndrumar metodologic are rolul de a ajuta pregătirea seminarelor, arătând la fiecare temă în parte elementele de sinteză, o serie de aplicații care ajută la aprofundarea cunoștințelor, bibliografia necesară, precum și un model de tratare a unui subiect de examen.

Însă, pregătirea seminarelor la rândul ei, presupune mult studiu individual. Astfel, este necesară parcurgerea bibliografiei indicate. Apoi, plecând de la studiul bibliografiei, se va încerca să se răspundă la aplicații, ținând cont de specificul fiecăreia în parte.

Participarea la seminare este esențială, deoarece reprezintă un pas important în pregătirea examenului, aceasta cu atât mai mult cu cât nota finală de la examen are în vedere evaluarea activității desfășurate de-a lungul întregului semestru și nu exclusiv prezentarea din timpul examenului.

Prof. dr. Simona Cristea

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

I. Lucrări de specialitate

- *Apostol-Tofan D.*, Drept administrativ, vol. II, ed. a 2-a, Ed. All Beck, București, 2009
- *Aubert J.-L.*, Introduction au droit et au droit civil, Armand Colin, Paris, 2000
- *Baias FL.A., Chelaru E., Constantinovici R., Macovei I.* (coord.), Noul Cod civil. Comentariu pe articole., Ed. C.H. Beck, București, 2012
- *Barac L.*, Răspunderea și sancțiunea juridică, Ed. Lumina Lex, București, 1997
- *Bădescu M.*, Concepte fundamentale în teoria și filosofia dreptului. 1. Teoria răspunderii și sancțiunii juridice, Ed. Lumina Lex, București, 2001
- *Bergel J.-L.*, Théorie générale du droit, ed. a 5-a, Dalloz, Paris, 2012
- *Boroi Al., Ungureanu G-Șt., Jidovu N., Măgureanu I.*, Drept procesual penal, Ed. All Beck, București, 2001
- *Boroi G.* (coordonator), Noul Cod de procedură civilă, comentariu pe articole, vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2013
- *Boroi G., Anghelescu C.A.*, Curs de drept civil. Partea generală, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2012
- *Boroi G.*, Drept civil. Partea generală, ed. a 2-a revizuită și adăugită, Ed. All Beck, București
- *Branlard J.-P.*, Droit civil: introduction au droit, ed. a 2-a, Gualino, Paris, 2013
- *Cabrillac R.*, Introduction générale au droit, Dalloz, Paris, 2011
- *Cabrillac R.*, Introduction générale au droit, ed. a 2-a, Dalloz, Paris, 1997
- *Caudal S.*, Les principes en droit, Economica, Paris, 2008
- *Ciobanu V.M., Nicolae M.* (coord.), Noul Cod de procedură civilă, comentat și adnotat, vol. I, Ed. Universul juridic, București, 2013

- *Ciobanu V.M.*, Prefață la Noul Cod de procedură civilă și Legea pentru punerea în aplicare, Colecția „La zi”, Ed. C.H. Beck, București, actualizat la 5 iunie 2012
- *Ciobanu V.M.*, Tratat teoretic și practic de procedură civilă, vol. II, Ed. Național, București, 1997
- *Ciobanu V.M.*, Tratat teoretic și practic de procedură civilă, vol. I, Ed. Național, București, 1996
- *Constantin V.*, Drept internațional, Ed. Universul Juridic, București, 2010
- *Costin M.*, Răspunderea juridică în dreptul RSR, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1974
- *Cristea S.*, Teoria generală a dreptului, ed. a 2-a, C.H. Beck, București, 2016.
- *Dănișor D.C., Dogaru I., Dănișor Gh.*, Teoria generală a dreptului, Ed. C.H. Beck, București, 2006
- *Deleanu I., Deleanu S.*, Mică enciclopedie a dreptului, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2000
- *Deleanu I.*, Noul Cod de procedură civilă, comentarii pe articole, vol.I, Ed. Universul Juridic, București, 2013
- *Deumier P.*, Introduction générale au droit, LGDJ, Paris, 2011
- DEX (Dicționarul explicativ al limbii române), Academia Română, ed. a 2-a, Ed. Univers enciclopedic, București, 1996
- *Encinas de Munagorri R.*, Introduction générale au droit, Ed. Flammarion, Paris, 2006
- *Frențiu G.C., Băldean D.L.*, Noul Cod de procedură civilă, comentat și adnotat, Ed. Hamangiu, București, 2013
- *Gheorghe D., Gheorghe E.A.*, Drept procesual penal, ed. a 2-a, Ed. Universul Juridic, București, 2012
- *Ionașcu A.*, Probele în procesul civil, Ed. Științifică, București, 1969
- *Iorgovan A.*, Tratat de drept administrativ, vol. II, ed. a 4-a, Ed. All Beck, București, 2005
- *Larguier J., Conte Ph.*, Droit judiciaire privé, ed. a 17-a, Dalloz, Paris, 2000

- *Laroumet Ch., Aynés A.*, Traité de droit civil, tome 1: Introduction à l'étude du droit, ed. a 6-a, Economica, Paris, 2013
- *Leș I.*, Noul Cod de procedură civilă, comentariu pe articole, Ed. C.H. Beck, București, 2013
- *Leș I.*, Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, Vol. I. Articolele 1-449, Ed. C.H. Beck. București, 2011
- *Leș I.*, Tratat de drept procesual civil, ed. a 5-a, cu referiri la Proiectul Codului de procedură civilă, Ed. C.H. Beck, București, 2010
- *Lupașcu D.*, Unele observații privind interceptările și înregistrările audio sau video, în Dreptul nr. 2/2005
- *M. Tăbărcă*, Drept procesual civil, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2013
- *Magnon X.*, Théorie(s) du droit, Ellipses, Paris, 2008
- *Mainguy D.*, Introduction générale au droit, Litec, Paris, 2002
- *Malaurie Ph., Morvan P.*, Droit civil. Introduction générale, ed. a 3-a, Defrénois Lextenso éditions, Paris, 2009
- *Malinvaud Ph.*, Introduction à l'étude du droit, în Lexis Nexis, Litec, Paris, 2011
- *Măgureanu F.*, Înscrierile, mijloace de probă în procesul civil, Ed. Lumina Lex, București
- Micul dicționar academic, Academia Română, vol. IV, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2003
- *Miga-Besteliu R.*, Drept internațional, Ed. All, București, 1997.
- *Mihuleac E.*, Sistemul probator în procesul civil, Ed. Academiei R.S.R., București, 1970
- *Mitrache C., Mitrache Cr.*, Drept penal român. Partea generală, ed. a 9-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2012
- *Mitrache C., Mitrache Cr.*, Drept penal român. Partea generală, ed. a 7-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2009
- *Moca Gh., Dușu M.*, Dreptul internațional public, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 384;
- *Neagu I.*, Drept procesual penal. Partea generală. Tratat, Ed. Global Lex, București, 2004

- *Neagu I.*, Tratat de procedură penală. Partea generală, Ed. Universul Juridic, București, 2008
- *Neagu I.*, Tratat de procedură penală. Partea Specială, ed. a 2-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2010
- *Nedelcu I.M.*, Drept administrativ și elemente de știința administrației, Ed. Universul Juridic, București, 2009
- *Nicolae M.*, Codex iuris civilis, tom I, Noul Cod civil, ediție critică, Ed. Universul Juridic, București, 2012
- *Nițoiu R., Șorop Al.*, Teoria generală a dreptului, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008
- *Parquet M.*, Introduction générale au droit, Bréal, Paris, 1996
- *Perrot R.*, Institutions judiciaires, ed. a 10-a, Montchrestien, Paris, 2002
- *Petit B.*, Introduction générale au droit, ed. a 7-a, PUG, Grenoble, 2008
- *Petrescu R.N.*, Drept administrativ, Ed. Hamangiu, București, 2009
- *Piperea Gh., Antonache C., Piperea P., Dimitriu A.P., Piperea M., Rățoi A.Ș., Atanasiu A.G.*, Noul Cod de procedură civilă. Note. Corelații. Explicații, Ed. C.H. Beck, București, 2012
- *Podaru O.*, Drept administrativ, Vol. I. Actul administrativ. (I) Repere pentru o teorie altfel, Ed. Hamangiu, București, 2009
- *Popa N., Eremia M.C., Cristea S.*, Teoria generală a dreptului, Ed. All Beck, București, 2005
- *Popa N.*, Prelegeri de sociologie juridică, București, 1989
- *Popa N.*, Teoria generală a dreptului, Ed. C.H. Beck, București, 2012
- *Popescu S., Țândăreanu V.*, Probleme actuale ale tehnicii legislative, Ed. Lumina Lex, București, 2003.
- *Popescu T.R.*, Drept civil. I. Introducere generală, Ed. Oscar Print, București, 1994
- *Rawls J.*, Théorie de la justice, Seuil, Paris, 1997
- *Ricci J.-C.*, Introduction à l'étude du droit, ed. a 3-a, Hachette Supérieure, Paris, 2007
- *Romoșan I.-D.*, Vinovăția în dreptul civil român, Ed. All Beck, București, 1999

- *Starck B., Roland H., Boyer L.*, Introduction au droit, ed a 5-a, Litec, Paris, 2000
- *Stoenescu I., Zilberstein S.*, Tratat de drept procesual civil, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1977
- *Terré Fr.*, Introduction générale au droit, ed. a 6-a, Dalloz, Paris, 2003
- *Tourneau Ph. Le, Cadiet L.*, Droit de la responsabilité et des contrats, Paris, Dalloz, 2000
- *Ungureanu C.T.*, Drept civil. Partea generală. Persoanele, Ed. Hamangiu, București, 2012
- *Vedinaș V.*, Drept administrativ, ed. a 7-a, Ed. Universul Juridic, 2012
- *Veitch S.*, Law and „Other” Problems, Springer, Law and Critique, vol. III, no. 1/1997
- *Verheij B., Hage J.C., Jaap van der Herik H.*, An Integrated View on Rules and Principles, Artificial Intelligence and Law, Kluwer Academic Publishers, 6, 1998
- *Vincent J., Guinchard S., Montagner G., Varinard A.*, Institutions judiciaires, ed. a 6-a, Dalloz, Paris, 2001
- *Vincent J., Guinchard S., Montagner G., Varinard A.*, Institutions judiciaires, ed a 8-a, Dalloz, Paris, 2005
- *Viorel L.-A., Viorel G.*, Noul Cod de procedură civilă. Vol. I. Fundamentele. Art. 1-248. Comentarii și explicații, Ed. C.H. Beck, București, 2012
- *Volonciu N.*, Tratat de procedură penală. Partea generală, vol. I, Ed. Paideia, București, 1993

II. Studii și articole

- *Arjoon S.*, Striking a Balance Between Rules and Principles-based Approaches for Effective Governance: A Risks-based Approach, în Journal of Business Ethics, vol. 68, 2006
- *Bercea R.*, Documentul care reproduce datele unui contract înscris pe un suport informatic reglementat prin proiectul Codului civil român constituie un nou mijloc de probă?, în Dreptul nr. 5/2005

- *Choudhury M.A.*, An Epistemological Inquiry on the Definition of Law and Justice, Springer, International Journal of Law and Management, vol. 52, no.5/2010 (www.emeraldinsight.com/1754-243X.htm)
- *Chuaqui R., Malitz J.*, The Geometry legal principles, Theory and Decision, Kluwer Academic Publishers, 30, 1991
- *Ciuncan D.*, Autorizarea judiciară a înregistrărilor audio și video, în Pro Lege nr. 2/1998
- *Cocuța Gh., Cocuța M.*, Înregistrarea audio efectuată de denunțator în condiții de clandestinitate nu este mijloc de probă. Competența procurorului de a certifica o asemenea înregistrare. Art. 91⁶ alin. (2) din Codul de procedură penală, în Dreptul nr. 7/2004
- *Dumitru I.*, Imposibilitatea autorizării înregistrării pe bandă magnetică a unor convorbiri telefonice, la cererea motivată a persoanei vătămate, în cazul săvârșirii unor infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă, în Dreptul nr. 1/1998
- *Dumitru I.*, Semnificația termenului de „convorbiri” cuprins în art. 91¹ din Codul de procedură penală, în Dreptul nr. 1/1998
- *Einar Himma K.*, Judicial Discretion and the Concept of Law, Springer, Oxford Journal of Legal Studies, vol. 19, Oxford University Press, 1999
- *Elewa Badar M., Marchuk I.*, A Comparative Study of the Principles Governing Criminal Responsibility in the Major Legal Systems of the World (England, United States, Germany, France, Denmark, Russia, China, and Islamic Legal Tradition), în Criminal Law Forum, Springer, 2013, vol. 24
- *Fanu-Moca A.*, Nelegalitatea interceptărilor și înregistrărilor audio sau video în faza actelor premergătoare, în Dreptul nr. 12/2012
- *Fodor M., Popescu C.F.*, Procedura administrării probelor de către avocați sau de către consilieri juridici în reglementarea Noului Cod de procedură civilă, în Dreptul nr. 5/2012
- *Forwood N.Q.C.*, The European Court of Justice – the Need for Change in a Changing World, în Liverpool Law Review nr. 23/2001

- *Gommer H.*, The Molecular Concept of Law, Springer, Utrecht Law Review (www.utrechtlawreview.org), vol. 7, Issue 2 (Aprilie) 2014
- *Green L.*, Should Law Improve Morality?, Springer, Crim Law and Philos, no. 7/2013
- *Grofu N.*, Unele considerații în legătură cu sistemul mijloacelor de probă în concepția Noului cod de procedură penală, în Dreptul nr. 1/2011
- *Howarth D.*, On the Question, „What is Law?“, Res Publica, tome 6, Kluwer, 2000
- *Jones T.*, Inadvertent Disclosure of Privileged Information and the Law of Mistake: Using Substantive Legal Principles to Guide Ethical Decision Making, în Emory Law Journal, 48, 4, 1999, ProQuest Central
- *Kramer M.H.*, Of Final Things: Morality as One of the Ultimate Determinants of Legal Validity, Law and Philosophy, no. 24, 2005
- *Kramer M.H.*, Why the axioms and theorems of arithmetic are not legal norms, Oxford Journal of Legal Studies, vol. 27, no. 3/2007
- *Lasserre-Kiesow V.*, L'ordre des sources ou Le renouvellement des sources du droit, Recueil Dalloz, Paris, 2006
- *Lazăr A.*, Accesul și supravegherea sistemelor de telecomunicații sau informatice. Mijloace de probă, în Dreptul nr. 7/2003
- *Lebeck C.*, The European Court of Human Rights on the Relation between ECHR and EC-law: the Limits of Constitutionalisation of Public International Law, in Zeitschrift für Öffentliches Recht, nr. 62/2007, Springer-Verlag
- *Lenaerts K.*, The Rule of Law and the Coherence of the Judicial System of the European Union, în Common Market Law Review, Dec., 2007, nr. 44-6, Kluwer Law International
- *Mar M. del*, Legal norms and normativity, in Oxford Journal of Legal Studies, vol. 27, no. 2/2007
- *Mateuț Gh.*, În legătură cu noua reglementare privind înregistrările audio sau video în probațiunea penală, în Dreptul nr. 8/1997
- *McCann M.W.*, Interests, Ideas, and Institutions in Comparative Analysis of Judicial Power, Political Research Quarterly, Dec., 2009, nr. 62-4

- *Moderne F.*, Légitimité des principes généraux et théorie du droit, în *Revue Française de Droit Administratif* nr. 4/1999
- *Moderne F.*, Principes fondamentaux, principes généraux, *Revue française de droit administratif*, 1998
- *Molfessis N.*, L'équité n'est pas une source du droit, în *Revue Trimestrielle de Droit Civil*, 1998, Pro Quest Central
- *Navarro P.E., Moreso J.J.*, Applicability and effectiveness of legal norms, în *Law and Philosophy*, no. 16/1997
- *Paraschiv C.S., Damaschin M.*, Înregistrările audio sau video și fotografiile, în *R.D.P.* nr. 3/2001
- *Roșu C., Fanu-Moca A.*, Administrarea probelor în Noul Cod de procedură civilă, în *Dreptul* nr. 11/2012
- *Schwarz S.L.*, Distorting Legal Principle, în *Journal of Corporation Law*, vol. 35.4, 2010
- *Skagen Ekeli K.*, The Principle of Liberty and Legal Representation of Posterity, *Res Publica*, 12, 2006, Springer
- *Toma E.*, Standarde europene și românești referitoare la principiul loialității probațiunii, în *Dreptul* nr. 1/2011
- *Tudoran M.*, Interceptările și înregistrările audio sau video efectuate asupra raportului avocat-client în procesul penal, în *Curierul Judiciar* nr. 5/2011
- *Țuculeanu A.*, Câteva considerații asupra interceptărilor și înregistrărilor audio sau video, în *Dreptul* nr. 5/2004
- *Ursuța M.*, Expertiza în reglementarea Noului Cod de procedură civilă, în *Dreptul* nr. 6/2014
- *Wilkinson M.A.*, Is Law Morally Risky? Alienation, Acceptance and Hart's Concept of Law, Springer, *Oxford Journal of Legal Studies*, vol. 30, no. 3/2010

Capitolul I

CE ESTE DREPTUL?

1. Elemente de sinteză:

- cunoașterea accepțiunilor termenului „*drept*”;
- înțelegerea distincției dintre dreptul obiectiv și dreptul subiectiv;
- înțelegerea coordonatelor fundamentale ale dreptului (drept și societate, drept și norme, drept și justiție);
- cunoașterea clasificării științelor sociale și a clasificării științelor juridice;
- înțelegerea rolului și locului Teoriei generale a dreptului („**TGD**”) în sistemul științelor juridice;
- înțelegerea problematicii TGD ca disciplină distinctă;
- înțelegerea teoriilor privitoare la apariția dreptului;
- desprinderea deosebirii dintre esența și conținutul dreptului, precum și dintre conținutul și forma dreptului;
- definirea conceptului dreptului.

2. Aplicații:

- Care sunt accepțiunile termenului „*drept*”?
- Comentați diferența dintre identificarea dreptului, în Europa continentală, prin terminologia „*drept/diritto/droit/recht*”, față de identificarea prin termino-

logia „law” („lege” într-o traducere literală) în țările de tradiție anglo-saxonă;

- Rolul și locul TGD în sistemul științelor juridice, respectiv relația dintre TGD și științele juridice de ramură;

- Există o relație între TGD și științele participative (ajutătoare)?

- Când se poate vorbi despre apariția dreptului, odată cu primele forme de organizare umană sau odată cu statul?

- Se poate vorbi despre un drept al societăților primitive?

- Care sunt deosebirile între esența și conținutul dreptului? Dar între conținutul și forma dreptului?

- Este, într-adevăr, nevoie de disciplinarea comportamentului uman? Dacă da, de ce?

- Dați definiția dreptului.

3. Model de tratate a unui subiect de examen:

Subiect: „Rolul și locul Teoriei generale a dreptului în sistemul științelor juridice”

Recomandare: Studenții vor trata subiectul într-o manieră structurată (a se vedea structura de mai jos), prezentând o succesiune logică a ideilor, precum și o delimitare și o identificare clară a acestora. Planul principalelor idei și forma de prezentare a răspunsului la examen, sunt la fel de importante ca și tratarea pe

fond a subiectelor de examen. Această recomandare este valabilă pentru toate modelele de subiecte de examen din prezentul caiet de seminar. Pentru o listă de posibile subiecte de examen, a se vedea Anexa [1], pag. [106] din prezentul Caiet de seminar.

Structură (ideile esențiale, care urmează a fi dezvoltate la examen):

- a) TGD oferă o viziune de ansamblu (de sistem) asupra fenomenului juridic, spre deosebire de disciplinele de ramură, care oferă o viziune particulară, limitată la specificul ramurii respective;
- b) Plecând de la cunoștințele furnizate de disciplinele particulare (de ramură), ajunge să formuleze conceptele, categoriile și principiile fundamentale ale dreptului (de la particular se formulează generalul; de la concret se ajunge la abstractizare);
- c) Relație de feed-back cu disciplinele de ramură, în sensul că le furnizează acestora instrumentele epistemologice, prin care pot studia relațiile sociale particulare;
- d) Metodele folosite pentru conceptualizare sunt inducția și deducția;
- e) Are o dublă perspectivă în studiul fenomenului juridic: cea filosofică și cea științifică;
- f) Nu este o *magna mater* pentru celelalte științe juridice;

- g) Scopul disciplinei: surprinderea caracteristicilor fenomenului juridic în sistemul social-istoric din care face parte;
- h) Disciplina are caracter atât teoretic, cât și practic, prin soluțiile pe care le oferă, atât legislative, cât și jurisprudențiale;
- i) Evitarea confuziei cu filosofia dreptului.

BIBLIOGRAFIE:

Cursuri, monografii:

- Simona Cristea, *Teoria generală a dreptului*, C.H. Beck, ed. a 2-a, București, 2016;
- R. Cabrillac, *Introduction générale au droit*, Dalloz, Paris, 2011;
- Ph. Malaurie, P. Morvan, *Droit civil. Introduction générale*, ed. a 3-a, Defrénois Lextenso éditions, Paris, 2009;
- Ch. Laroumet, A. Aynés, *Traité de droit civil. Introduction à l'étude du droit*, Economica, Paris, 2013;
- Nicolae Popa, Mihail-Constantin Eremia, Simona Cristea, *Teoria generală a dreptului*, All Beck, București, 2005;
- Eugeniu Speranția, *Principii fundamentale de filosofie juridică*, Cluj-Napoca, 1936;
- François Terré, *Introduction générale au droit*, 6e éd., Dalloz, Paris, 2001;